

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Наведено визначення поняття "господарська діяльність" та перелік основних нормативно-правових документів, що регулюють діяльність підприємств. Розкрито сутність поняття "матеріально-технічне забезпечення", а також розглянуто договір поставки як основний інструмент нормативно-правового регулювання господарських відносин із постачання та закупівлі матеріальних ресурсів.

Аннотация. Представлено определение понятия "хозяйственная деятельность" и перечень основных нормативно-правовых документов, регулирующих деятельность предприятия. Раскрыта сущность понятия "материально-техническое обеспечение", а также рассмотрен договор поставки как основной инструмент нормативно-правового регулирования хозяйственных отношений по поставке и закупке материальных ресурсов.

Annotation. A definition of the concept "economic activity" and a list of basic legal documents regulating the activities of enterprises are given. The essence of the concept of material and technical provision is considered. A supply agreement as the main instrument of legal regulation of economic relations on the supply and acquisition of material resources is studied.

Ключові слова: господарська діяльність, матеріально-технічне забезпечення, договір поставки, правила Інкотермс.

Запровадження в Україні законодавства з регулювання господарської діяльності, насамперед, пов'язано із забезпеченням зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвитком підприємництва, підвищенням ефективності суспільного виробництва та зі створенням умов для сприяння гармонізації економічної системи України з іншими системами.

Актуальність теми полягає в тому, що для успішного здійснення закупівельних операцій виникає необхідність у розумінні окремих положень нормативно-правових документів з управління закупівельною діяльністю на виробничих підприємствах. Нормативно-правове регулювання забезпечує уникнення конфліктних ситуацій між сторонами договору поставки, а також вирішення спірних моментів.

Мета статті – аналіз основних положень, що регулюють функціонування закупівельної діяльності на виробничому підприємстві.

Серед законів, що регулюють господарську діяльність, виділяють:

Господарський кодекс України;

Цивільний кодекс України;

Податковий кодекс України;

Закон України "Про власність";

Закон України "Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб – підприємців";

Закон України "Про господарські товариства" та ін.

Слід зазначити, що відповідно до Господарського кодексу України господарська діяльність – це діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [1].

Крім цього, у статті 264 Господарського кодексу України закріплено, що матеріально-технічне постачання продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання як власного виробництва, так і придбаних у інших суб'єктів господарювання, здійснюються суб'єктом господарювання шляхом поставки, а в передбачених Господарським кодексом України випадках також на основі договору купівлі-продажу [1].

У цьому разі матеріально-технічне забезпечення становить процес забезпечення підприємств сировиною, матеріалами, комплектуючими, напівфабрикатами, готовими виробами тощо, необхідними для виробничого та невиробничого споживання [2].

Найдоцільнішим інструментом нормативно-правового регулювання господарських відносин у сфері закупівлі матеріальних ресурсів є договір поставки, за яким одна сторона – постачальник – зобов'язується передати в обумовлені строки другій стороні – покупцеві – товар, а покупець зобов'язаний прийняти вказаний товар та сплатити за нього певну грошову суму [3].

Договір поставки складається із таких елементів [4]:

сторони договору – постачальник і покупець;

предмет договору – продукція виробничого призначення, товари призначені для продажу на ринку, продукція, призначена для промислової переробки та ін.;

форма договору – укладається у письмовій формі;

термін договору – погоджуються сторонами;

Також важливим є те, що укладений договір поставки повинен відповідати вимогам Міжнародних правил, які відомі як правила Інкотермс, тобто міжнародні торгові терміни, що становлять стандартні умови договору купівлі-продажу і регламентують розподіл між продавцем і покупцем зобов'язань і транспортних витрат, момент передачі ризиків ушкодження, втрати або випадкового пошкодження вантажу від продавця до покупця, визначення моменту фактичної передачі продавцем товару покупцеві [1].

У статті 268 Господарського кодексу України закріплено, що в обов'язки постачальника входить надання покупцеві відповідного товаросупровідного документа, що підтверджує якість товарів. У разі порушення постачальником умов щодо якості товарів, які поставляються, покупець має право відмовитися від прийняття й оплати товарів, що виявилися нижчої якості, ніж вимагається відповідними документами, або вимагати повернення сплаченої суми за товари. У випадку поставки товарів, що підлягають стандартам та технічним умовам, але виявилися з нижчим сортом, ніж було обумовлено, покупець має право прийняти товари з оплатою за ціною, яка встановлена для товарів відповідного сорту, або відмовитися від поставленого товару [1].

Крім цього, у статті 269 Господарського кодексу України закріплені основні положення щодо терміну й порядку встановлення покупцем недоліків поставлених йому товарів, які не могли бути виявлені під час приймання, а також пред'явлення постачальникові претензій у зв'язку з поставкою неякісних товарів. Сторони мають право в договорі зазначати триваліші гарантійні строки порівняно з тими, які закріплені в стандартах або технічних умовах. Дана стаття регламентує, що постачальник зобов'язаний за власний рахунок усунути дефекти, виявлені покупцем протягом гарантійного строку, або замінити товари, якщо не доведе, що виникли через порушення покупцем правил експлуатації або зберігання на складі [1].

Таким чином, нормативно-правове регулювання закупівельної діяльності спрямоване на вирішення спірних моментів, які виникають між постачальником та покупцем, а також забезпечує уникнення конфліктних ситуацій між сторонами договору на поставку товарів. Знання основних положень нормативно-правових документів у сфері матеріально-технічного забезпечення є запорукою ефективного здійснення закупівельних операцій.

Наук. керівн. Авраменко О. В.

Література: 1. Господарський кодекс України від 16.03.2003 р. № 436-V // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 436. – Ст. 144. 2. Организация, планирование и управление деятельностью промышленных предприятий : учебн. пособ. / под ред. С. Е. Каминицера. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 226 с. 3. Логистика : учебн. пособ. / под ред. Б. А. Аникина. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 328 с. 4. Елементи договору поставки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.be5.biz.ru.